

АКТ

обстеження технічного стану пам'ятки архітектури України - споруди, прибудинкової земельної ділянки та технічної будівлі Костелу Святого Миколая Римсько-Католицької Парафії м. Києва.

Комісія, утворена відповідно до Наказу № 1 Голови Опікунської Ради Костелу Святого Миколая (КСМ), у складі:

Настоятель КСМ, Доктор, Отець Вишковський Павло Вікторович.

Заступник Голови Опікунської Ради (ОР) КСМ Стефанівський Володимир Франкович.

Член ОР КСМ, к. т. н. Старчук Володимир Никифорович.

Член ОР КСМ, декан арх. ф. КНУБА, д. т. н., проф. Кащенко Олександр Володимирович.

Член ОР КСМ, декан буд.-техн. ф. КНУБА, д. т. н., проф. Гоц Володимир Іванович.

Науковий керівник ТОВ «МОНОЛІТ ПОЛІМЕР» Коляда Валерій Михайлович.

Назва об'єкту обстеження: «Пам'ятка архітектури національного значення (охор. №902/1) Костел Святого Миколая».

Адреса об'єкту: 03150, м. Київ, Печерський район, вул. Велика Васильківська, 75.

Користувач (власник, орендар) та характер використання пам'ятки архітектури:

Державна власність. В листопаді 2021 року на виконання доручення Президента України Зеленського В. О. Кабінетом Міністрів України та Парафією Римсько-Католицької Церкви був підписаний Меморандум про передачу споруди, земельної ділянки та допоміжної будівлі Костелу Святого Миколая Парафії Римсько-Католицької Церкви Київсько-Житомирської Дієцезії в м. Києві у безоплатне постійне користування.

Комісія склала цей Акт про те, що 14-20 лютого 2023 р. проведено візуальне обстеження технічного стану споруди і земельної ділянки та технічної будівлі пам'ятки архітектури національного значення кінця XIX початку XX ст. (охор. № 902/1) - Костелу Святого Миколая. При підготовці Акту Комісія використала матеріали раніше виконаних комісійних обстежень [1-4] і констатує наступне.

1. До складу об'єкту входять:

- споруда Костелу Святого Миколая;
- прибудинкова земельна ділянка;
- технічна будівля.

2. Загальна характеристика та відомості об'єкту.

Костел Святого Миколая (КСМ) збудований в 1889-1909 роках, освячений та введений в експлуатацію 6 грудня 1909 року. Об'ємно просторова композиція Костелу вирішена у формах середньовічної готики й відбиває прояви стилізаторства в архітектурі другої половини XIX початку XX століття. Будівля хрестова, в плані базиліка з розвинутим трансептом, двома баштами по фасаду та башточкою в середохресті – повністю відтворює структуру та декор готичних соборів середньовіччя. В конструкціях будівлі широко використано нові на той час матеріали – залізобетон, штучний граніт, теракотове облицювання тощо.

Фасади будівлі облицьовані частково штучним камінням сірого кольору, частково керамічними плитками червоного кольору. Будівля прикрашена порталами, що обрамляють центральні входи, карнизами, пілонами, балконами над першим ярусом та на баштах, пінаклями, сигнатуркою (середня башточка), щипцями тощо.

3. Основні техніко-економічні показники об'єкту:

- група капітальності: перша;
- будівельний об'єм (загальний) 40454 куб. метрів;
- площа забудови (загальна) 1834 кв. метрів;
- площа земельної ділянки 0.3797 гектарів;
- корисна площа приміщень:
- першого поверху будівлі 895 кв. метрів;
- підвальної частини 1117 кв. метрів;
- допоміжних приміщень 64 кв. метрів;
- загальна площа будівель 2075 кв. метрів;
- категорія складності при обмірних (дослідних) роботах - IV категорія;
- категорія складності при проектуванні - IV категорія;
- клас наслідків будівлі СС3 (табл.М.1 ДБН А.2.2-3-2012).

4. Інженерне обладнання об'єкту:

- водопроводи, довжина мереж 50 погонних метрів;
- каналізація, довжина мереж 40 погонних метрів;
- централізоване опалення – після проведення протиаварійних робіт передбачене по тимчасовій схемі;
- від власної котельні – відсутня;
- від групової котельні - відсутня;
- від ТЕЦ – передбачене;
- найбільше теплове навантаження, Г/кал.:
- на гаряче водопостачання, на вентиляцію - не передбачене;
- електропостачання, довжина мереж складає близько 850 п. м. Необхідна заміна усіх мереж згідно проектно-кошторисної документації реставрації КСМ;
- газопостачання не передбачене і не планується;
- інтернет мережі - згідно проектно-кошторисної документації реставрації КСМ.

5. Результати обстеження та випробувань окремих елементів об'єкту.

Загальний стан пам'ятки: незадовільний.

5.1. Стан конструкцій підземної та надземної частин фундаментів (див. фото Дод.1).

Для забезпечення необхідної міцності в надзвичайно складних, надміру зволжених, ґрунтах в основі фундаменту влаштовані 335 бетонних набивних паль, залізобетонна плита і цегляний фундамент. Для захисту від попадання напірної води по периметру будівлі виконана глиняна гідроізоляція, яка, як капілярно пористий матеріал, обумовлює капілярне переміщення вологи проти сили тяжіння, підіймається по цегляній кладці, просочується через стіни і доходить до внутрішнього шару штукатурки.

Конструкції підвальних приміщень піддаються сталому замочуванню атмосферною вологою та капілярним підняттям ґрунтових вод, що відображається на стінах підвалу. Зволоження носить довготривалий характер, про що свідчать утворення сталактитів на поверхнях огорожуючих конструкцій, корозія бетону та арматури. Зафіксовано значні сліди зволоження, цвілі та розшарування штукатурного шару, особливо, нижніх частин стін підвалу. Поглиблює негативні процеси паронепроникна цементна штукатурка, яка уповільнює просихання і нормальний парообмін.

Територія забудови знаходиться в зоні можливих проявів зсувів, просідання неукріплених ґрунтів та підтоплень.

На даний момент на стінах та стелі виявлене відшарування захисного шару бетону, корозія арматури, утворення висолів та плям іржі. Результат деструктивних процесів будівельних матеріалів внаслідок зволоження – поступова втрата міцності та несучої здатності конструкцій. В вологому стані штукатурка та оздоблення покриваються пліснявою, сіткою тріщин та осипаються.

Перекрыття над підвалом, в основному, цегляні, склепінчасті, частково пласкі по металевих балках. Оздоблення поверхні стелі лущиться та осипається.

При будівництві двох гілок метрополітену порушили ущільнену під палями основу, влаштували монолітне залізобетонне перекрыття тунелів та поклали рейки без віброізоляції, що створило небезпеку постійного руйнівного вібраційного впливу на фундамент, несучі конструкції Костелу, а особливо, вежі і некомфортний шум у будівлі.

Цоколь облицьований бетонними плитами, що мають значні, по всьому периметру, тріщини, та вивали, сліди руйнування тощо. Вимощення навколо будівлі виконане, в основному з асфальтобетону та гранітних шашок 10x10x10 см і знаходиться в незадовільному стані. При обстеженні внутрішніх поверхонь зовнішніх конструкцій підвалу виявлені зволоження та затікання на стінах, які під дією вологи покрилися цвільлю, мають рихлу поверхню, потріскану, або обсипану штукатурку.

5.2. Стан внутрішніх конструкцій підвалу (див. фото Додаток 2).

Через відсутність вентиляції та постійну підвищену вологість колони, перекрыття, підлога покриті цвільлю, штукатурка потріскалась, оздоблення посипалось. Тому в приміщеннях підвалу необхідно влаштувати ефективну вентиляцію, висушування конструкцій, зняття з їх «старого» оздоблення, ін'єкційну гідроізоляцію та виконання інших реставраційних робіт.

Порушена періодичність виконання капітальних ремонтів, рекомендації щодо ремонтних робіт повністю не виконувались.

5.3 Стан зовнішніх конструктивних та декоративних елементів фасадів пам'ятки (див. фото Додатки 3, 4).

Стіни: зовнішні стіни цегляні, облицьовані бетонними плитами та керамічною плиткою. Обличкування має значні ушкодження: місцями відшарувалося, обвалилося, має макро - та мікро - тріщини, випадання кусків бетону. Реставраційні роботи на фасадах не були завершені. Руйнування облицькування продовжується. Стан незадовільний.

Зовнішнє декоративне оздоблення: бетонний декор має механічні сколи, тріщини, оголення та корозію арматури. Оздоблення фасадів відшаровується та осипається.

Водовідведення та дах (див. Додатки 4,5). Система загального водовідведення з відкритого майданчика забезпечується плануванням території неорганізованим поверхневим водовідведенням по ухилах планованої поверхні. Переважним напрямком водовідведення атмосферних опадів з урахуванням природного рельєфу місцевості є південнозахідне та західне. З покрівлі Костелу і його веж атмосферні опади повинні відводитися по водостічним трубам вздовж карнизів та консольним вильотам водостоків.

Система водовідведення порушена, частина елементів втрачена. Скидання води передбачено на вимощене покриття по периметру будівлі, безпосередньо під цоколь стін.

В центральному об'ємі даху по фермах покладені дерев'яні прогони, до яких кріпляться дерев'яні крокви з обрештуванням під керамічну черепицю. Місцями виявлені

деформації дерев'яних прогонів, залишки зволоження на прогонах, кроквах та обрештуванні. Окремі прогони мають повздовжні тріщини з розкриттям до 8 мм і потребують термінової заміни. Місцями нижні прогони даху та прогони, де черепиця зруйнована, згнили і підлягають термінової заміні.

Покрівля основного об'єму будівлі – керамічна черепиця. Загальний стан покрівлі незадовільний. Багато черепиці мають тріщини, механічні пошкодження, проломи. Покладена черепиця з просвітами, що дає можливість атмосферним опадам зволожувати деревину несучих конструкцій даху. Відсутні частково труби водовідведення з даху, що обумовлює замокання несучих конструкцій і прискорює їх руйнування.

В елементах металевих ферм є корозійне пошкодження металу, прогин нижнього поясу ферми, в опорних вузлах діагональних ферм значна корозія металевих фасонів, корозійна втрата біля опори кутиків верхнього поясу. Загальний стан несучих конструкцій даху незадовільний.

Глави, шатри, їх конструкції та покриття (див. Додатки 4, 5). В шатрах башен дерев'яні несучі елементи мають тріщини по всій довжині, місцями значні плями зволоження. В одному шпилі – центральний стояк має гнилизну, місцями деревина трухлява. спостерігаються втрати обрештування [2]. Можлива потреба додаткових обстежень.

Складна конструкція шпилю, де елементи мають кріплення на врубках, болтах, з'єднання елементів значно порушене.

Покрівля шатрів башт – металеві листи. В результаті деформацій спостерігається роз'єднання вузлів сполучення елементів обшивки та їх відпадання від поверхонь граней.

В місцях втрат та деформацій металу оголене дерев'яне обрештування, що призводить до замокання несучих конструкцій будівлі і їх гниття.

Будівля прикрашена порталами, що обрамляють центральні входи, карнизами, пілонами, балконами над першим ярусом та на баштах, пінаклями, сигнатуркою (середня башточка), щипцями та ін. Багата скульптурна композиція: ліпні «стильні» готичні елементи; хрестоцвіти, картуши, балдахіни з постаментами, листям та ін.; барельєфи зі сценами з життя святих, що розміщені в нішах, над бічними дверима головного фасаду; численні готичні орнаменти; скульптурна група Божої матері з Немовлям на руках, розміщується на тимпані центрального входу; скульптура Архангела Михаїла, який убиває Змія, вінчає центральний фронтон; скульптури Св. Станіслава та Войцеха розміщуються біля головного порталу; чотири статуї Святих Апостолів, встановлені на головному фасаді на баштах; група Розп'яття Спасителя на головному фронтоні.

Всі, виконані з цементно-піщаної суміші конструкції та скульптурні елементи за 113 років під дією природних чинників, особливо ті, що піддавалися дії опадів та циклічній дії заморозування - відтаювання, зазнали значних пошкоджень і потребують суттєвих обсягів ремонтних і реставраційних робіт.

5.4. Обстеження та виявлення причин вібрації і шуму в приміщеннях Костелу.

Комісія констатує, що при будівництві лінії метрополітену під Костелом порушили ущільнення ґрунту під 335 залізобетонними палями, які є найбільше навантаженими частинами фундаменту КСМ. При цьому не виконано особливо важливе для довговічної, надійної експлуатації Костелу проектне рішення щодо встановлення рейок на вібро ізолюючі конструкції. Під час руху потягів виникає суттєве вібраційне навантаження, яке є руйнівним і передається через укріплену щебенем ґрунтову основу на палі, фундаментну плиту і всі

конструкції КСМ. Тому під час проходження потягів метро будівля вібрує, «шумить, співає», особливо верхів'я веж, допоки без резонансу, руйнується. Якщо амплітуда коливань фундаменту незначна, то коливання шпилів загрозові і при входженні в резонанс їх катастрофічне руйнування невідворотне.

5.5. Стан конструкцій, які піддалися короткотерміновій дії високих температур внаслідок пожежі в Костелі (див. фото Додатки 3, 6, 7).

Після пожежі 3 вересня 2021 р виконане комісійне обстеження та оцінка технічного стану будівельних конструкцій Костелу Святого Миколая - пам'ятки архітектури ХХ ст., яким підтверджене суттєве погіршення їх показників [1].

Об'єкт не включений до системи поточних періодичних оглядів службою технічного нагляду. Акти періодичних оглядів будівлі двічі на рік (весна/осінь) не складаються. Графіки планових ремонтів не розроблені і не виконуються. Суттєво порушено силовий контур будівлі, знижено міцність, стійкість, жорсткість та довговічність 1-го яруса порталу, підвальної частини та 1-го яруса базилики. Забудовою допоміжного приміщення зменшено зовнішню територію, погіршено можливості благоустрою та планування ландшафту.

Строк експлуатації будівлі на час проведення обстеження вичерпаний на ~ 93,33% (при нормативному терміні експлуатації громадських будівель 100 років, з врахуванням класу відповідальності СС3 та статусу пам'ятки – 120 років).

Після пожежі та виконання протиаварійних робіт в зоні впливу чинників пожежі відзначаються наступні пошкодження:

- вигорання ізоляції та обмоток електрокабелів під конструкцією сцени, кабелі деформовані, із слідами крапель розпеченого металу (олово, свинець);
- поверхні базилики вкриті шаром продуктів горіння – сажі, попелу, вугілля та кіптяви;
- вогнем зруйновано заповнення внутрішніх вітражів апсиди, всі віконні рами піддалися корозії і потребують заміни.

На горищі по осі І, 1 помічено пошкодження вузла опирання дерев'яної балки обрешітки покрівлі на стіну північного трансепта. Загальний напружено-деформований стан несучих конструкцій будівлі залишається складним.

5.6 Стан колон, стелі, скульптур і інших декоративних (ліпних) елементів та опорядження першого поверху (див. фото Додатків 7-9).

Приміщення основного об'єму інтер'єру Костелу. Протікання даху привели до того, що вся площа стін та стелі вкриті плямами, відбувається відшарування штукатурного шару, розвивається грибок ураження, що шкідливо впливає на стан будівельних матеріалів і є загрозою для здоров'я людей. Зафіксовані тріщини на внутрішній поверхні зовнішніх стін та на основі внутрішніх опорних стовпів. Найбільші руйнування конструкцій виявлені на опорних стовпах, на перетині поздовжнього нефа та поперечного трансепта, на поверхні стін і стелі сакристії тощо. Оздоблення колон та стелі базилики повністю втрачено, частина бетонних елементів мають значні тріщини, руйнування, всі внутрішні поверхні базилики на висоті понад 4 м вкриті шаром продуктів горіння – сажі, попелу, вугілля та кіптяви, що складається з органічних та неорганічних сполук тощо і потребують капітальних ремонтних та реставраційних робіт [1, 2].

В радянський період були втрачені: головний дубовий вівтар, присвячений Божій Матері; мармурові статуї Божої Матері та Ісуса Христа вівтар Діви Марії; вівтар Серця

Христового; вівтар Святого Йосипа та вівтар Святого Миколая; три конфесіонали; кришталеві люстри та бра; меблеві набори, ікони та весь церковний інвентар тощо.

Стан конструкцій та оздоблення другого поверху (див. фото Додатку 9).

На другому поверсі в Костелі був орган, привезений з Австрії, залишилася лише підставка. Обстеження стану приміщень другого поверху та даху нефу КСМ свідчить в цілому про повне руйнування оздоблення та необхідність термінового виконання відновлювально - реставраційних робіт всіх конструкцій і приведення їх стану в належний вигляд.

Особливої уваги потребують віконні конструкції та вітражі, які необхідно повністю замінити, укріпити та/або реставрувати. Так, конструкції рам та скляних вітражів великої «троянди» мають тріщини і потребують великих обсягів реставраційних робіт. Перекриття стрілочатих вікон у найвищій (найслабшій) частині, можливо через дії динамічних навантажень при русі потягів метрополітену, мають тріщини, руйнуються і потребують підсилення.

Покрівля бокових балконів другого поверху, а особливо, його огороження з тріщинами та корозією бетону і арматури, є небезпечними через їх можливе обвалення і потребують термінового капітального ремонту (заміни) та реставрації. Необхідно також укріпити та реставрувати чавунні сходи і привести їх до стану відповідно діючих норм ДБН.

Балкон над центральним входом (див фото Додаток 10).

На другому поверсі є вихід на балкон. Як і більша частина фасаду Костелу стан декоративного огороження, елементів кріплення, опор та скульптур перед аварійний - корозія та руйнування бетону і арматури, небезпечно розкриття тріщин, відпадання кусків бетону в декоративному огороженні, опорних елементах та скульптурних конструкціях, «пятниста» поверхня оздоблення. В цілому виявлено руйнування та незадовільний стан, конструкцій, які потребують термінового виконання ремонтних та реставраційних робіт.

В тріщинах скло вітража та каркас вікна над входом до храму. Величезне вітражне кругле вікно - «троянда» вже давно зазнає руйнувань та потребує негайних ремонтних та реставраційних робіт.

В 1906 році в храмі було встановлено 40 вітражів, виготовлених зі шматочків кольорового скла - архітектурна новинка Києва, більша частина яких втрачена. В головному вівтарі Костел були три колосальних розмірів вікна із зображенням Різдва Христового, Страждання Спасителя на хресті та Воскресіння. У правій стороні трансепту велике скло – Благовіщення, у лівій – Св. Миколай Чудотворець, поздовжні малі вікна трансепту – орнамент з молитвою внизу, у лівому боці «Отче наш», у правому – молитва Богородиці.

Втрачені 30 картин на релігійні теми відомих художників, які прикрашали Костел.

Підлога: паркет щитовий з декоративним фризом. Фриз має ділянки втрат, які доповнені фрагментами щитового паркету, потертості поверхні, хибкість, потребує значних обсягів реставраційних робіт.

Віконні конструкції і їх наповнення, в т. ч. металеві віконні заповнення, а також виготовлені дерев'яні стрільчасті віконні заповнення, підвіконня та нижня частина стін першого ярусу фасаду потребують ремонтно – реставраційних робіт, бо по фасаду волога потрапляє через тріщини в конструкції стін та по стінах в Костел, що руйнує цегляні стіни та оздоблення їх поверхні. Особливо важливо при реконструкції стін головної зали Костелу відродити його первозданному вигляді.

В цілому особливо ускладнюють прийняття якісних рішень наступні чинники:

- руйнування бетону, макро- та мікротріщини в конструкціях цоколя, фасадів покрівлі, та елементів архітектурного і скульптурного оздоблення будівлі;

- високий рівень ґрунтових вод, ненадійність гідроізоляції та підвищена вологість підземних конструкцій;

- не відповідність нормативним показникам зхвуко - і теплоізоляція підлоги храму та огорожувальних конструкцій.

5.7. Стан інженерних мереж (див. фото Додаток 11).

В зоні термічного впливу пожежі були пошкоджені інженерні мережі споруди: електричні, освітлювальні, заземлювальні, вентиляційні, слабкострумові, зв'язку, зливостоків (крім водопровідних, водовідвідних та опалювальних систем) та є непридатними до нормальної експлуатації. Окремі несучі елементи споруди за межами зон термічного впливу знаходяться у стані значного руйнування та потребують ремонтних та реставраційних робіт. Це підземні приміщення базиліки з порушеними при влаштуванні підпідлогових вентканалів інверсійними арками силового контуру, прибудовані вздовж бокових наосів підземні господарчі приміщення та новозбудовані приміщення технічного блоку, конструкції східної підпірної стінки, що виступає зовнішньою стіною блока технічних приміщень; інженерні мережі зливостоків, верховодки, дренажних систем, заземлення та блискавкозахисту, блок головного порталу будівлі, покрівля. Технічний стан будівлі в цілому, за виключенням окремих несучих елементів та інженерних мереж, за сукупністю дефектів і пошкоджень, виявлених в результаті обстежень минулих років, слід вважати незадовільним.

Інженерні мережі. Системи санітарно-технічного забезпечення, опалення, вентиляції, водопостачання, каналізування електропостачання тощо не відповідають нормативним вимогам, потребують нових проектних рішень та повного відновлення і реставрації в усіх приміщеннях Костелу.

5.8. Обстеження систем електропостачання свідчить про необхідність повної заміни всіх систем електропостачання, електроосвітлення, в цілому системи енергопостачання в т. ч. примусової вентиляції, підігріву тощо (див. Додаток 11).

Існуюча електропроводка у храмі зроблена під час переобладнання Костелу в якості дому органної музики у 1980 році. Пройшло більше сорока років. Номінальний термін служби сучасних кабелів за умови дотримання правил їх експлуатації не перевищує 30 років. Останні десять років, електропроводка нижнього храму працювала в умовах підвищеної вологості, що дуже сильно впливає на стан проводів і їх ізоляції. Силові кабелі у металевих трубах знаходяться в задовільному стані, а проводи, що під штукатуркою у підвальних приміщеннях піддалися корозії і потребують заміни.

5.9. Стан конструкцій вхідної групи Костелу. Конструкції потребують повної заміни основних елементів з урахуванням вимог забезпечення протипожежної безпеки, захисту від несанкціонованого проникнення або повної реставрації тощо.

5.10. Стан конструкцій технічних приміщень (див. фото Додаток 12).

Збудовані у 80-х роках ХХ століття одноповерхові будівлі допоміжних приміщень зазнали за 40 років експлуатації великих ушкоджень і потребують значних обсягів ремонтних робіт, особливо фасади, покрівля та дверні блоки.

6. Пропозиції та рекомендації комісії (з урахуванням матеріалів раніше виконаних обстежень [1-4]).

Вантажопідйомні механізми створюють динамічні навантаження на несучі конструкції будівлі. Тому всі 6 вантажопідйомних лебідок над куполами головного наосу і трансепта, як об'єкти підвищеної небезпеки в будівлі Костелу, повинні бути замінені, випробувані, паспортизовані, зареєстровані і знаходитись у справному стані, а їх вантажопідйомність і режими роботи повинні контролюватись експлуатаційною службою.

План ліквідації аварійних ситуацій (ПЛАС) для громадської споруди категорії відповідальності ССЗ - Костелу Святого Миколая.

Для попередження аварійних ситуацій на об'єкті в майбутньому, враховуючи статус пам'ятки архітектури національного значення, її технічний стан, ступінь фізичного зношення, несприятливі зовнішні фактори та оточення, а також клас відповідальності громадської будівлі ССЗ зі значними наслідками щодо важливості відмов та їх економічних, соціальних і культурних наслідків, з урахуванням можливих надзвичайних ситуацій рекомендується розробити згідно вимог ДБН В.1.2-4:2019 «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту» План ліквідації аварійних ситуацій (ПЛАС).

Розробити Правила технічної експлуатації будівлі Костелу з використанням матеріалів всіх попередніх обстежень. Встановити в них гранично допустимі значення навантажень для надпідвальних, міжповерхових перекриттів, конструкцій підлоги, балконів і галерей 2-го яруса, сходів, куполів, арочних / хрестових / циліндричних склепінь, ребристих перекриттів веж, галерей і площадок горища, вантажопідйомних пристроїв, покрівлі, підпірної стіни, водонепроникне вимощення навколо будівлі.

Для нормального функціонування споруди необхідно забезпечити: міцність, стійкість, надійність, довговічність будівельних конструкцій, відновлення експлуатаційних якостей, поліпшення санітарно-технічних параметрів, рівня загальної та пожежної безпеки приміщень тощо. Особливо важливо для економічної ефективності подальшої експлуатації Костелу відновлення структурної міцності споруди після втручань 1979 р.

Важливо розробити інструкції для персоналу по догляду за станом споруди Костелу.

В системі технічного нагляду за станом будівель і споруд слід контролювати стан та опір систем блискавкозахисту і заземлення, знизити вплив підтоплень, зсувонебезпечних процесів, вібраційних навантажень, сейсмічних проявів тощо.

Підвищення пожежної безпеки. Необхідно провести ряд заходів з підвищення вогнестійкості будівлі, забезпечивши її відповідність нормованому ступеню І. Необхідної вогнестійкості кам'яних конструкцій можливо досягти відновленням ділянок пошкодженої кладки, швів, муруванням перегородок тощо. З метою забезпечення необхідної вогнестійкості конструкцій куполів необхідно мати можливість перекривати наскрізні отвори барабанів надійними знімними кришками (люками).

Для забезпечення вогнестійкості дерев'яних та відкритих металевих конструкцій на горищі базилики, у вежах порталу та сигнатурки середохрестя необхідно обробити їх антипіренами та вогнезахисними речовинами. Слід (по можливості) відмовитись від використання паркету, незахищених дерев'яних конструкцій тощо.

Блискавкозахист. У зв'язку з домінуючою висотою будівлі, її блоки не потрапляють в зону захисту суміжних висотних споруд при ураженні блискавкою.

В будівлі Костелу необхідно приділити особливу увагу ефективному блискавкозахисту із застосуванням комплексних рішень, включаючи положення блискавкоприймачів в найвищих точках та місцях можливого знаходження людей (шпилі веж порталу, шпиль сигнатурки, середохрестя, краби шатрів, дзвінниці, балкони порталу, галереї / балкони наосів з електричною

системою криготанення, фронтон апсиди, східна підпірна стіна, вхідні вузли). Рішення із блискавкозахисту споруди слід застосовувати з використанням (за можливості) існуючого зовнішнього захисного контуру заземлення, а також локальних заземлювачав. У зв'язку зі значною висотою будівлі (портал 65 м, базиліка 53,41 м, апсида 26,53 м) і віднесення блоків будівлі до висотних та багатоповерхових споруд за пожежно-технічною класифікацією, а також у зв'язку з відсутністю стандартизованих пожежних драбин і огорожі дахів через архітектурні особливості будівлі, слід забезпечити безперешкодний доступ пожежної та спеціальною рятувальною технікою вздовж усього периметру споруди. Територія громадських будівель із міркувань безпеки не повинна мати огорож та зон обмеженого доступу, окрім тимчасових ремонтів та надзвичайних ситуацій.

Підвищення загальної сейсмостійкості будівлі.

Необхідно провести ряд заходів з підвищення загальної сейсмостійкості будівлі для збільшення опору вібраційним впливам від інженерного обладнання, магістральних автодоріг та потягів метрополітену, в межах активного впливу яких встановлено будівлю. Вплив вібраційних зовнішніх навантажень спостерігається всюди у приміщеннях базиліки. Під час руху поїздів метрополітену низькоамплітудна вібрація спостерігається навіть на металевих конструкціях кроквяних ферм і передається до самої покрівлі. Всі рішення щодо зменшення впливів таких навантажень повинні ґрунтуватися на проектних рекомендаціях з підвищення сейсмічної стійкості будівельних конструкцій та вузлів.

Інженерний захист території розміщення споруди від небезпечних геологічних процесів, вирішення проблем із впливом ґрунтових вод, поверхневим водовідведенням, вертикальним плануванням, вентиляцією підвалу слід застосовувати на основі комплексних рішень згідно з вимогами: ДБН В.1.1-45:2017, ДБН В.1.1-46:2017, ДБН В.1.1-24, ДБН В.1.1-25-2009, ДСТУ-Н Б В.1.1-37:2016, ДСТУ-Н Б В.1.1-38:2016.

Відновлення перерізів інверсійних цегляних арок під прорізами стін підвалу фундаментної частини споруди слід виконувати методами посилення перерізів із створенням початкового розрахункового напруження. В разі необхідності підсилення склепінь, як один з найбільш ефективних і «делікатних» методів можна використати карбонові сітки. Такий метод давно використовують в Італії для підвищення сейсмостійкості пам'яток архітектури.

Необхідно передбачити благоустрій території громадської будівлі Костелу Святого Миколая з організацією комфортних пішохідних та зелених зон. Доступ людей на територію громадської будівлі повинен бути вільним. Вздовж наосів споруди рекомендується розбити клумби, що обмежить фізичний доступ людей та автотранспорту до небезпечної зони вздовж ділянок стін, де можливе падіння бурульок, снігу, криги, пошкоджених елементів декору.

Будівельно-монтажні та ремонтно-реставраційні роботи.

Програмою ремонту та реставрації пропонується величезний обсяг робіт для очищення, відродження, відновлення та повернення із забуття будівлі КСМ до хоч би наближеного вигляду, який був задуманий архітектором В. Городецьким та скульптором Еліо Саля.

Пропозиціями та рекомендаціями комісії, з урахуванням матеріалів раніше виконаних обстежень [1-4], передбачається поетапне виконання комплексу науково-дослідних, пошукових, проектно-кошторисних та ремонтно-реставраційних робіт.

Пропозиції та рекомендації комісії з виготовлення основних втрачених скульптур, декоративних і інших елементів оздоблення Костелу, а саме:

- вітражі та енергоефективні вікна;
- три великих розмірів вітражі із зображенням Різдва Христового, Страждання Спасителя на хресті та Воскресіння;
- великі вітражі Благовіщення та Св. Миколая Чудотворця;

- поздовжні малі вікна трансепту – орнамент з молитвою внизу, у лівому боці «Отче наш», у правому – молитва Богородиці;
- Головний вівтар - дубовий, оздоблений позолотою, присвячений Божій матері;
- 10 позолочених та срібних підсвічників роботи варшавської фірми Фраже на вівтар;
- бронзові канделябри з лампами у вигляді факелів для освітлення вівтаря;
- мармурові статуї Божої Матері та Ісуса Христа;
- вівтар Діви Марії з іконою Остробрамської Божої Матері, вівтар Серця Христового, вівтар Святого Йосипа та вівтар Святого Миколая з іконами;
- п'ять конфесіоналів, 4 люстри, 6 бронзових, кришталевих люстр та 10 бра;

В результаті виконання першого етапу ремонту та реставрації споруди і прилеглої території Костелу Святого Миколая в м. Києві буде досягнута головна мета робіт – повернення храму до того вигляду, у якому його опорядження задумував архітектор В. Городецький та скульптор Еліо Скаля.

Загальні підсумки, пропозиції та рекомендації щодо виконання Меморандуму про передачу будівлі та прилеглої території Костелу Святого Миколая у безоплатне постійне користування Парафії Римсько-Католицької Церкви в м. Києві та виконання «Плану основних напрямів духовно-соціальної, культурно-освітньої та виховної діяльності Костелу Святого Миколая з розвитку Римсько-Католицької громади в м. Києві на 2023-2030 роки».

Беручи до уваги викладене та підсумовуючи Комісія відмічає особливо важливими до реалізації наступні пропозиції та рекомендації.

Костел Святого Миколая вже давно зазнає руйнувань та потребує негайних ремонтних, реставраційних та частково, протиаварійних робіт. **Комісія пропонує терміново виконати рішення, прийняте на виконання доручення Президента України Зеленського В. О. в листопаді 2021 року Кабінетом Міністрів України та Парафією Римсько-Католицької**

Церкви щодо Меморандуму про передачу будівлі та прилеглої території Костелу Святого Миколая у безоплатне постійне користування Парафії Римсько-Католицької Церкви в м. Києві.

24 лютого 2022 року керівництво Державного підприємства «Національний будинок органної та камерної музики України» (ДП НБОКМУ) передало настоятелю Костелу Святого Миколая Римсько-Католицької Парафії ключі та повну опіку над приміщеннями Костелу. Відтоді Костел відновив свою діяльність, згідно з первинним призначенням і досі служить не лише місцем проведення Богослужінь, а й осередком гуманітарної допомоги, підтримки вірян та тимчасовим прихистком для вимушених переселенців.

У цей надзвичайно важкий період нашої історії держава не має необхідних коштів для належного відновлення й збереження будівлі Костелу, тому передача Костелу Парафії Римсько-Католицької Церкви у постійне користування дозволить парафіянам працювати над вирішенням питань фінансування нагальних проєктних, ремонтних і реставраційних робіт.

Фактично Парафія прийняла у своє користування приміщення Костелу і всіма силами намагається мобілізувати Міністерство культури і інформаційної політики (МКІП) та органи влади, щоб вони підготували необхідну документацію та юридичне оформлення безоплатної передачі Костелу Святого Миколая релігійній громаді як єдиному історичному та законному спадкоємцю цієї святині.

Влада взяла на себе зобов'язання передати Костел у постійне безоплатне користування Парафії до 1 червня 2022 року, але не виконала цього. Таку затримку можна пояснити війною,

але неможливо оправдати, щоб не передавати взагалі, оскільки об'єктивних причин, щодо передачі, немає.

Парафія докладляє всіх зусиль для збереження святині. Парафія створила Опікунську Раду Костелу як дорадчий орган для його порятунку, до якої увійшли фахівці з різних сфер суспільного життя, зокрема відомі будівельники, проєктанти, реставратори, науковці, представники культури; створено Благодійний Фонд «Відродження Київського Храму Святого Миколая» для залучення коштів добровільців на фінансування ремонтних та реставраційних робіт. Власними силами Парафія відремонтувала підмостку та виконала роботи з відведення опадів, що припинило попадання дощової води до підвальних приміщень Костелу. Встановлено автентичні лавки замість обгорілих крісел, виконано тимчасову електропроводку, та систему опалення, затримано наплив води з Черепанової гори, що текла під будівлю, усунуто грибок на стінах підвалу, відремонтовано двері тощо.

На виконання доручення Президента України Зеленського В. О. для відродження Римсько-Католицької громади в м. Києві та відвідування Костелу киянами, свідомою християнською молоддю, парафіянами, паломниками, туристами, та гостями Києва Опікунською Радою Костелу розроблений та готується до реалізації за погодженням та підтримки МКІП стратегічно важливого **«Плану основних напрямів духовно-соціальної, культурно-освітньої та виховної діяльності Костелу Святого Миколая з розвитку Римсько-Католицької громади в м. Києві на 2023-2030 роки»**, який містить низку Програм.

Пропонується підтримати поетапну реалізацію Програм «Плану...» кожна з яких вирішує важливі напрями духовно-соціальної, культурно-освітньої та виховної діяльності Костелу Святого Миколая з розвитку Римсько-Католицької громади в м. Києві.

Посилання на використані матеріали

технічних звітів раніше виконаних обстежень та оцінки технічного стану будівельних конструкцій Костелу Св. Миколая, пам'ятки архітектури ХХ ст. (охоронний № №902/1), розташованого по вул. Велика Васильківська, 75 у Печерському районі м. Києва.

1. Технічний звіт №040972.049/21–ТО з обстеження та оцінки технічного стану будівельних конструкцій костьолу Святого Миколая, пам'ятки архітектури ХХ ст. (охоронний № №902/1), розташованого по вул. Велика Васильківська, 75 у Печерському районі м. Києва. 30 вересня 2021р.

2. АКТ огляду технічного стану пам'ятки архітектури національного значення (охор.№902/1) Костьол Святого Миколая (ДП «Національний будинок органної та камерної музики України»). м. Київ, 28.08.2013 р.

3. АКТ про категорію складності пам'ятки архітектури національного значення (охор.№902/1) Костьол Святого Миколая (ДП «Національний будинок органної та камерної музики України»). в м. Києві по вул. Червоноармійська,75 Печерського р–ну. м. Київ, 2013 р.

4. АКТ втрати первісного вигляду пам'ятки архітектури національного значення (охор.№902/1) Костьол Святого Миколая (ДП «Національний будинок органної та камерної музики України») в м. Києві по вул. Червоноармійська, 75 Печерського р – ну.

ДОДАТКИ.

Додаток 1. Фотофіксація стану зовнішніх конструкцій фундаментів та підвалу КСМ. Лютий 2023 р.

Додаток 2. Фотофіксація стану внутрішніх конструкцій підвалу КСМ. Лютий 2023 р.

Додаток 3. Фотофіксація стану конструкцій фасадів Костелу Святого Миколая після пожеж та 113 років експлуатації.

Додаток 4. Фотофіксація стану конструкцій та оздоблення фасадів КСМ. Лютий 2023 р.

Додаток 5. Фотофіксація стану конструкцій шатрів та покриття даху. Лютий 2023 р.

Додаток 6. Фотофіксація стану конструкцій, які піддалися короткотерміновій дії високих температур внаслідок пожежі в Костелі.

Додаток 7. Фотофіксація стану конструкцій до пожежі та після неї (за матеріалами Технічного звіту 2021 р. [1]) .

Додаток 8. Фотофіксація стану внутрішніх конструкцій та оздоблення першого поверху КСМ. Лютий 2023 р.

Додаток 9. Фотофіксація стану конструкцій другого поверху КСМ. Лютий 2023 р.

Додаток 10. Фотофіксація стану конструкцій балкону над центральним входом КСМ. Лютий 2023 р.

Додаток 11. Фотофіксація стану конструкцій інженерних мереж КСМ. Лютий 2023 р.

Додаток 12. Фотофіксація стану фасаду та конструкцій технічних приміщень КСМ.

Голова комісії

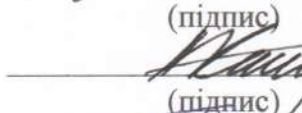

(підпис)

Члени комісії

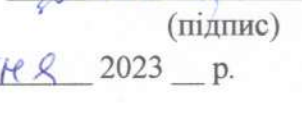
(підпис)

(підпис)

(підпис)

(підпис)

“12” квітня 2023 р.

Отець П. Вишковський

В. Стефанівський

В. Старчук

О. Кашенко

В. Гоц

В. Коляда

ДОДАТОК 1.

Фотофіксація стану конструкцій підвальних приміщень КСМ. Січень 2023 р.

Фото 1, 2. Підвал. Технічні приміщення. На поверхні стін цвіль, корозія залізобетону та арматури, руйнування і осипання штукатурки, розчину у швах фундаментних блоків відшарування оздоблення. Корозія ел. проводів. Не працюючі батареї системи опалення.

Фото 3, 4. Підвал. Технічні приміщення. На поверхні стін цвіль, корозія залізобетону та арматури, руйнування і осипання штукатурки, розчину у швах фундаментних блоків відшарування оздоблення. Корозія ел. проводів.

Фото 5,6. Підвал. Технічні приміщення під центральним вівтарем. У вологих умовах протягом десятиліть, корозія залізобетону, арматури, ел. проводів., руйнування і осипання штукатурки, відшарування оздоблення, на поверхні стін цвіль.

Фото 7, 8. Підвал. Технічні приміщення під центральним вівтарем. Те саме.

Фото 9, 10. Підвал. Технічні приміщення під центральним вівтарем. Те саме.

Фото 11, 12. Підвал. Технічні приміщення. Демонтована вагонна МДФ. У вологих умовах сліди затікання, без вентиляції шари плісняви на стінах, корозія бетону та арматури.

Фото 13, 14. Підвал. Технічні приміщення. Без необхідної гідроізоляції у вологих умовах протягом десятиліть корозія бетону та арматури, всі столярні вироби набухли, гниють, двері не закриваються.

Фото 15,16. Підвал. Технічні приміщення. Після дощу затікання. У вологих умовах корозія бетону та арматури.

Фото 17,18. Підвал. Приміщення гардеробу . У вологих умовах без вентиляції стіни вкриті шарами плісняви, штукатурка та оздоблення потріщали та осипаються.

Фото 15,16. Підвал. Приміщення гардеробу . У вологих умовах без вентиляції стіни вкриті шарами плісняви, штукатурка та оздоблення потріщали та осипаються.

Фото 17, 18. Підвал. Технічні приміщення. Без вентиляції у вологих умовах протягом десятиліть корозія бетону, арматури та електропроводів. Пліснява, тріщини штукатурки, оздоблення та їх осипання.

Фото 19. Те саме.

Фото 20. Те саме.

Фото 21, 22. Підвал. Інженерно-технічні системи потребують повної заміни.

Фото 23, 24. Підвал. Канали вентиляційних систем не працюють. Корозія арматури.

Фото 25, 26. Підвал. Технічне приміщення. При затіканні на протязі десятиліть, тому корозія бетону, арматури, електропроводів, штукатурки та оздоблення. Штукатурка стін та оздоблення потріскались, осипались, або покрилися цвільлю.

Фото 27, 28. Підвал. Технічне приміщення. Як у печері на стелі краплі мінеральної води, вимиваючи вапно з бетону, утворюють мінеральні виступи — сталактити, що обумовлює корозію бетону та арматури.

ДОДАТОК 2.

Фотофіксація стану внутрішніх конструкцій підвалу.

Фото 1, 2. Підвал. Технічні приміщення. Без необхідної гідроізоляції у вологих умовах протягом десятиліть корозія бетону та арматури, всі столярні вироби набухли, гниють, двері не закриваються.

Фото 3, 4. Підвал. Приміщення гардеробу . У вологих умовах без вентиляції стіни вкриті шарами плісняви, штукатурка та оздоблення потріщали та осипаються.

Фото 5, 6. Підвал. Приміщення гардеробу . У вологих умовах без вентиляції стіни вкриті шарами плісняви, штукатурка та оздоблення потріщали та осипаються.

Фото 7, 8. Підвал. Технічні приміщення. Без вентиляції у вологих умовах протягом десятиліть корозія бетону, арматури та електропроводів. Пліснява, тріщини штукатурки, оздоблення та їх осипання.

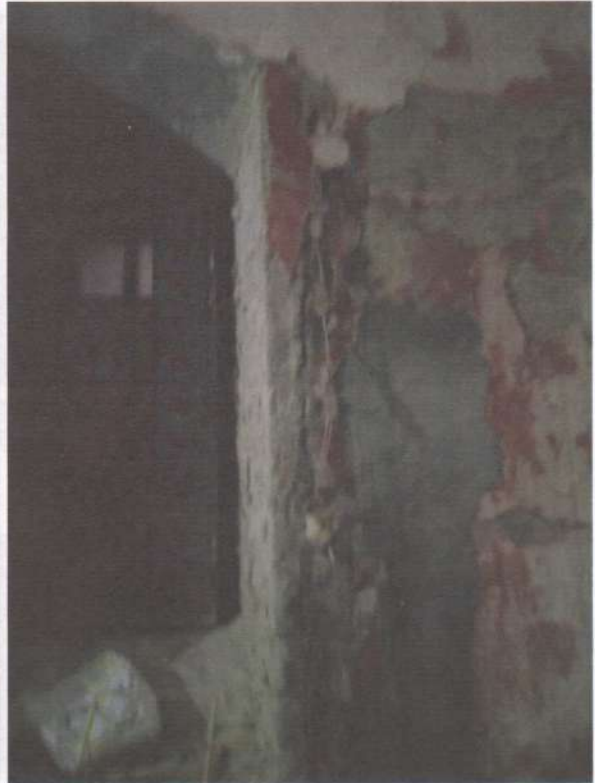

Фото 9,10. Підвал. Під головним вітварем. Без вентиляції у вологих умовах протягом десятиліть корозія бетону, арматури та електропроводів. Пліснява, тріщини штукатурки, оздоблення та їх осипання.

Фото 11. Підвал. Те саме.

Фото 12. Підвал. Те саме.

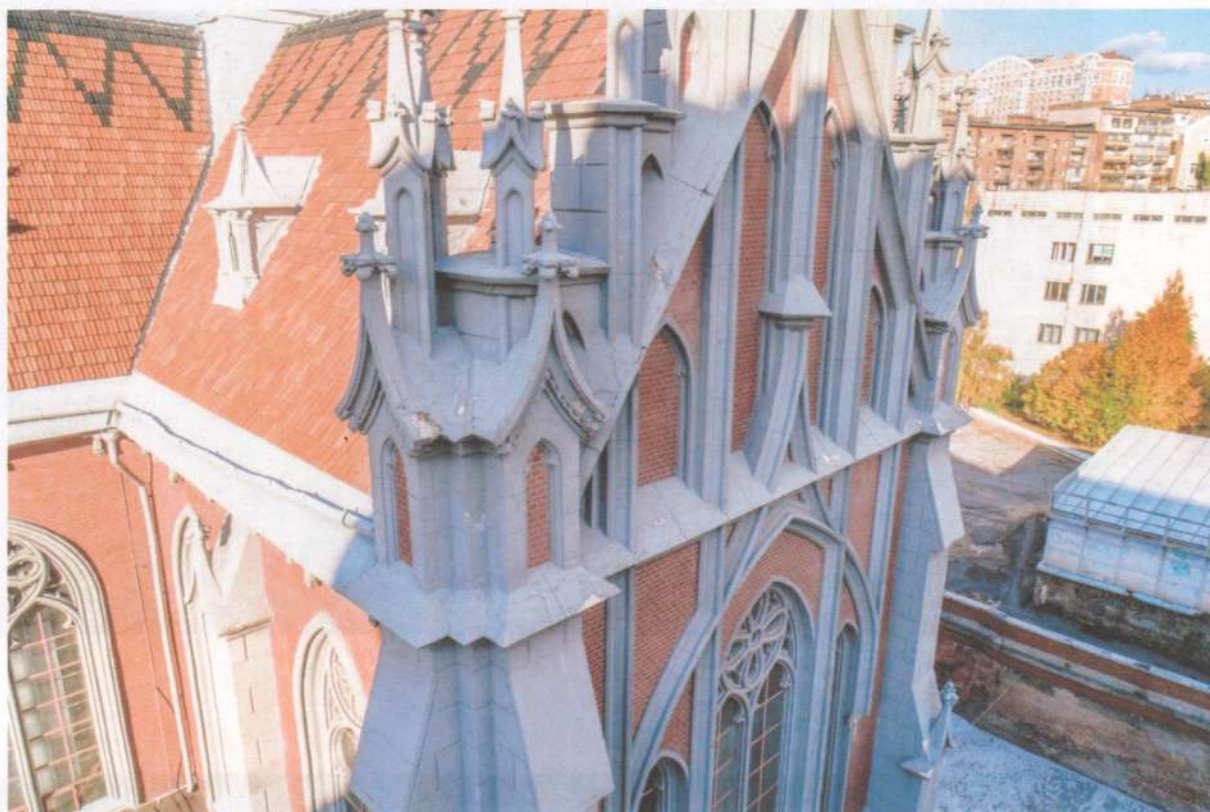

Фото 13. Підвал. Те саме.

Фото 14. Підвал. Стан стелі прибудованого приміщення - потребує заміни.

ДОДАТОК 3
Фотофіксація стану конструкцій фасадів Костелу Святого Миколая
після пожеж та 113 років експлуатації.

Фото 1.3 свого відкриття в 1909 році, як свідчить історія, Костел Святого Миколая в м. Києві та його Римсько-Католицька Парафія пережили у своїй діяльності період розвитку, а з 1917 р. лише занепаду, знищення, варварського використання та руйнації.

Фасади будівлі обличковані частково штучним камінням сірого кольору, частково керамічними плитками червоного кольору. Будівля прикрашена порталами, що обрамляють центральні входи, карнизами, пілонами, балконами над першим ярусом та на баштах, пінаклями, сигнатуркою (середня башточка), щипцями та ін.

Всі, виконані з цементно-піщаної суміші конструкції та скульптурні елементи за 113 років під дією природних чинників, особливо ті, що піддавалися дії опадів, зазнали значних пошкоджень і потребують суттєвих обсягів ремонтних і реставраційних робіт.

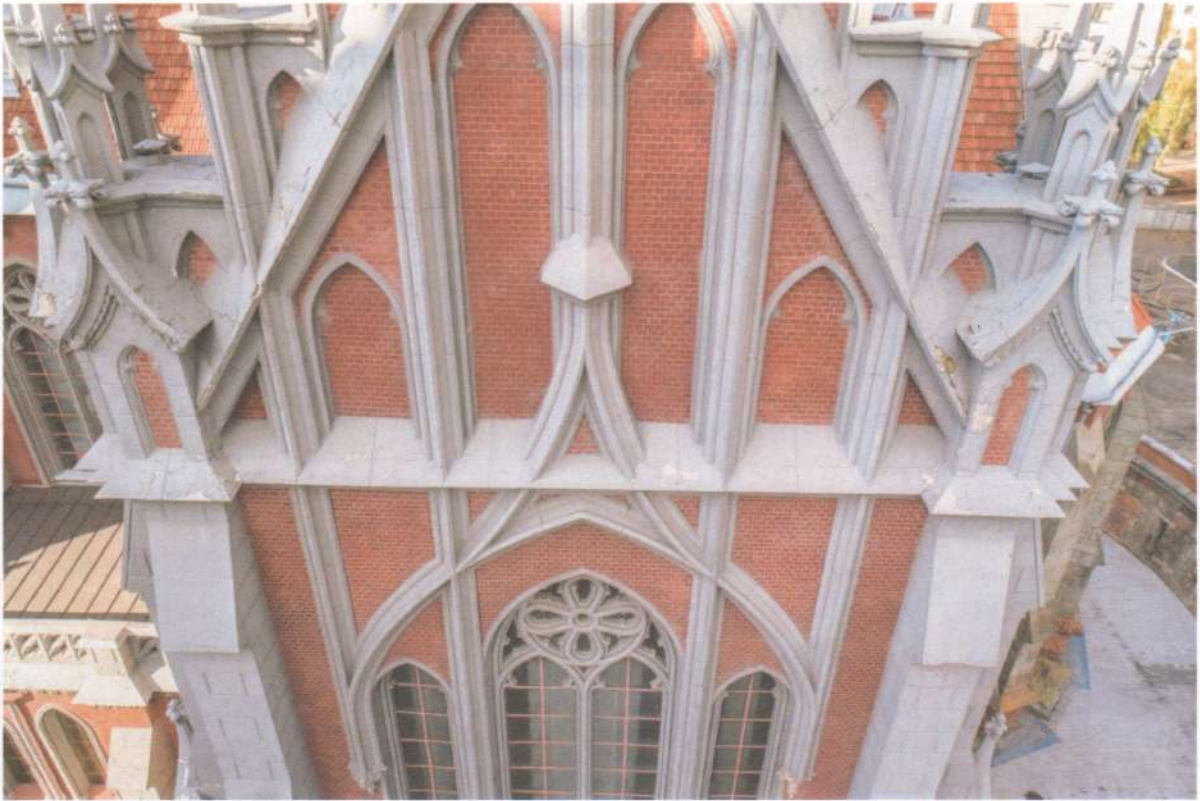

Фото 2. Те саме.

Фото 3. Те саме.

Фото 4. Те саме.

Фото 5. Те саме.

Фото 6. Те саме.

Фото 7. Те саме.

Фото 8. Те саме.

Фото 9. Те саме.

Фото 10. Те саме.

Фото 11. Те саме.

Фото 12. Те саме.

Фото 13. Костел Святого Миколая під час пожежі.

ДОДАТОК 4.

Фотофіксація стану конструкцій фасадів КСМ.

Фасади будівлі облицьовані частково штучним камінням сірого кольору, частково керамічними плитками червоного кольору. Будівля прикрашена порталами, що обрамляють центральні входи, карнизами, пілонами, балконами над першим ярусом та на баштах, пінаклями, сигнатуркою (середня башточка), щипцями та ін.

Будівля прикрашена порталами, що обрамляють центральні входи, карнизами, пілонами, балконами над першим ярусом та на баштах, пінаклями, сигнатуркою (середня башточка), щипцями та ін. Багата скульптурна композиція: ліпні «стильні» готичні елементи; хрестоцвіти, картуши, балдахіни з постаментами, листям та ін.; барельєфи зі сценами з життя святих, що розміщені в нішах, над бічними дверима головного фасаду; численні готичні орнаменти; скульптурна група Божої матері з Немовлям на руках, розміщується на тимпані центрального входу; скульптура Архангела Михаїла, який убиває Змія, вінчає центральний фронтон; скульптури Св. Станіслава та Войцеха розміщуються біля головного порталу; чотири статуї Святих Апостолів, встановлені на головному фасаді на баштах; група Розп'яття Спасителя на головному фронтоні.

Всі, виконані з цементно-піщаної суміші конструкції та скульптурні елементи за 113 років під дією природних чинників, особливо ті, що піддавалися дії опадів, зазнали значних пошкоджень і потребують суттєвих обсягів ремонтних і реставраційних робіт.

Фото 1, 2. . Вхідна група потребує капітального ремонту та реставрації.

Фото 3. Фасади. Те саме.

Фото 4, 5. Фасади. Всі, виконані з цементно-піщаної суміші конструкції та скульптурні елементи за 113 років під дією природних чинників, особливо ті, що піддавалися дії опадів, зазнали значних пошкоджень і потребують суттєвих обсягів ремонтних і реставраційних робіт.

Фото 6. Фасади. Те саме.

Фото 7. Фасади. Те саме.

Фото 8. Фасади. Те саме.

Фото 9. Фасади. Те саме.

Фото 10. Фасади. Те саме.

Фото 11. Фасади. Те саме.

Фото 12. Фасади. Те саме.

Фото 13. Фасади. Те саме.

Фото 14. Фасади. Те саме.

Фото 15. Фасади. Те саме.

Фото 16. Фасади. Те саме.

Фото 17. Фасади. Те саме.

Фото 18. Фасади. Те саме.

Фото 19. Фасади. Те саме.

Фото 20. Фасади. Те саме.

Фото 21. Фасади. Те саме.

Фото 22. Фасади. Те саме.

Фото 23. Фасади. Те саме.

Фото 24. Фасади. Те саме.

Фото 25. Фасади. Те саме.

Фото 26. Фасади. Те саме.

Фото 27. Фасади. Те саме.

Фото 28. Фасади. Те саме.

Фото 29. Фасади. Те саме.

Фото 30. Фасади. Те саме.

Фото 31. Фасади. Те саме.

Фото 32. Фасади. Те саме.

Фото 33. Фасади. Те саме.

Фото 34. Фасади. Те саме.

Фото 35. Фасади. Те саме.

Фото 36. Фасади. Те саме.

Фото 37. Фасади. Те саме.

Фото 38. Фасади. Те саме.

Фото 39. Фасади. Те саме.

Фото 40. Фасади. Те саме.

Фото 41. Фасади. Те саме.

Фото 42. Фасади. Те саме.

Фото 43. Фасади. Те саме.

Фото 44. Фасади. Те саме.

Фото 45. Фасади. Те саме.

Фото 46. Фасади. Те саме.

Фото 47. Фасади. Те саме.

Фото 48. Фасади. Те саме.

Фото 49. Фасади. Те саме.

Фото 50. Фасади. Те саме.

Фото 51. Фасади. Те саме.

Фото 52. Фасади. Те саме.

Фото 53. Фасади. Те саме.

Фото 54. Фасади. Те саме.

Фото 55. Фасади. Те саме.

Фото 56. Фасади. Те саме.

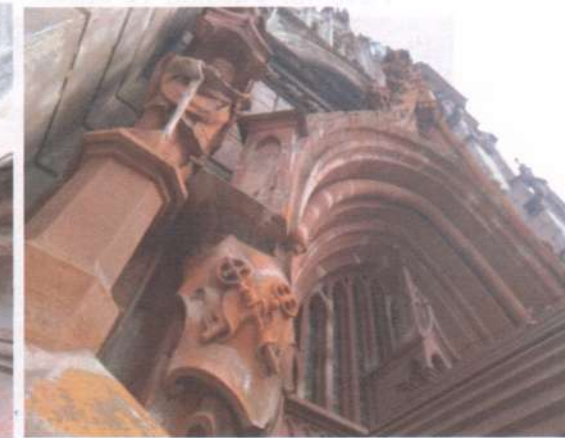

Фото 57. Фасади. Те саме.

Фото 58. Фасади. Те саме.

Фото 59. Фасади. Те саме.

Фото 60, 61. Вхід в підвал Костелу зі східного боку не відповідає рівню архітектурної пам'ятки та потребує нового рішення, а сходи необхідно реставрувати.

Фото 62, 63. Фасади. Приямки над вікнами підвалів і їх накриття потребують великого обсягу ремонтно-відновлювальних та реставраційних робіт, або суттєвого розширення та заглиблення для підвищення освітлення та можливості провітрювання приміщень.

Фото 64, 65. Фасади. Особливого руйнування зазнали великорозмірні віконні конструкції та вітражі і потребують виготовлення нових і їх заміни.

Фото 66, 67. Фасади. Всі, виконані з цементно-піщаної суміші конструкції та скульптурні елементи за 113 років під дією природних чинників, особливо ті, що піддавалися дії опадів, а також циклічному заморожуванню – відтаюванню, зазнали значних пошкоджень і потребують суттєвих обсягів ремонтних і реставраційних робіт, в т. ч. приклеювання плит бетонного до несучих конструкцій. При ретельному виконанні відновлювально - реставраційних робіт на всіх конструктивних та скульптурних елементах і площинах фасадів КСМ необхідне використання сучасних довговічних оздоблювальних матеріалів. «Пятниста» поверхня свідчить про необхідність ремонту та реставрації оздоблення всіх зовнішніх стін.

Фото 68. Те саме.

Фото 69. Фасади. Те саме.

Фото 70. Фасади. Те саме.

Фото 71. Фасади. Те саме.

Фото 72. Фасади. Те саме.

Фото 73. Фасади. Те саме.

Фото 74. Фасади. Те саме.

Фото 75. Фасади. Те саме.

Фото 76. Фасади. Те саме.

Фото 77. Фасади. Те саме.

Фото 78. Фасади. Те саме.

Фото 79. Фасади. Те саме.

Фото 80. Фасади. Те саме.

Фото 81. Фасади. Те саме.

Фото 82. Фасади. Те саме.

Фото 83. Фасади. Те саме.

Фото 84. Фасади. Те саме.

Фото 85. Фасади. Те саме.

ДОДАТОК 5.

Фотофіксація стану конструкцій шатрів та покриття даху КСМ.

Фото 1, 2. Покрівля, дах. Перекриття головного залу потребує значних обсягів ремонтних робіт.

Фото 3,4. Покрівля, дах. Конструкція покрівлі виконана з металевих елементів та дерев'яної обрешітки, які при зволоженні кородують, трухлявіють, гниють. Покрівля даху складається із близько 22700 шт керамічної черепиці, яка важить близько 60 тн і має 13,2 км швів. За 113 років дії атмосферних чинників черепиця місцями потріщала, викришилася, випала і при нещільному приляганні пропускає опади, що обумовлює зволоження, корозію металевих конструкцій та гниття конструкцій із деревини.

Може бути запропонована заміна черепиці метало черепицею із ідентичним рельєфом та кольором, що зменшить вагу покрівлі та навантаження на вертикальні конструкції на 50 тн, а також унеможливить попадання опадів в об'єм будівлі та руйнування несучих конструкцій. Важливим є також заміна металевих листів покрівлі веж та їх оздоблення на нові для покоління.

Фото 5. Покрівля, дах. Те саме.

Фото 6. Покрівля, дах. Те саме.

Фото 7. Покрівля, дах. Те саме.

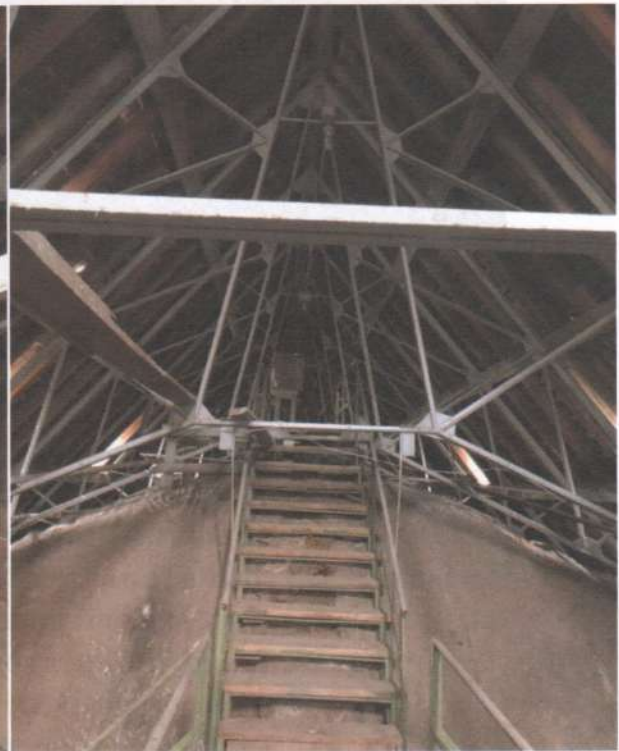

Фото 8, 9. Покрівля, дах. На поверхні перекриття головного залу виявлені дефекти структури, недостатнє опирання цегляних колон, корозію металевих, гниття дерев'яних конструкцій та небезпечний стан електропроводки.

Фото 10, 11. Покрівля, дах. Металеві конструкції покрівлі потребують очистки від корозії та надійного антикорозійного покриття.

Фото 12, 13. Покрівля балконів другого поверху, а особливо, його огороження з тріщинами та корозією бетону і арматури, потребують капітального ремонту та реставрації, або повної заміни ідентичними за кольором і формою сучасними конструкціями.

ДОДАТОК 6.

Фотофіксація стану внутрішніх конструкцій та оздоблення першого поверху після короткотермінової дії високих температур.

Фото 1, 2. Перший поверх КСМ. Всі внутрішні поверхні базиліки на висоті понад 4 м вкриті шаром продуктів горіння – сажі, попелу, вугілля та кіптяви, що складаються з органічних і неорганічних сполук, а також шелушіння та осипання оздоблення (див. також фото Дод.3).

Фото 3. Те саме.

Фото 4. Те саме.

Фото 5. Те саме.

Фото 6. Те саме.

Фото 7. Те саме.

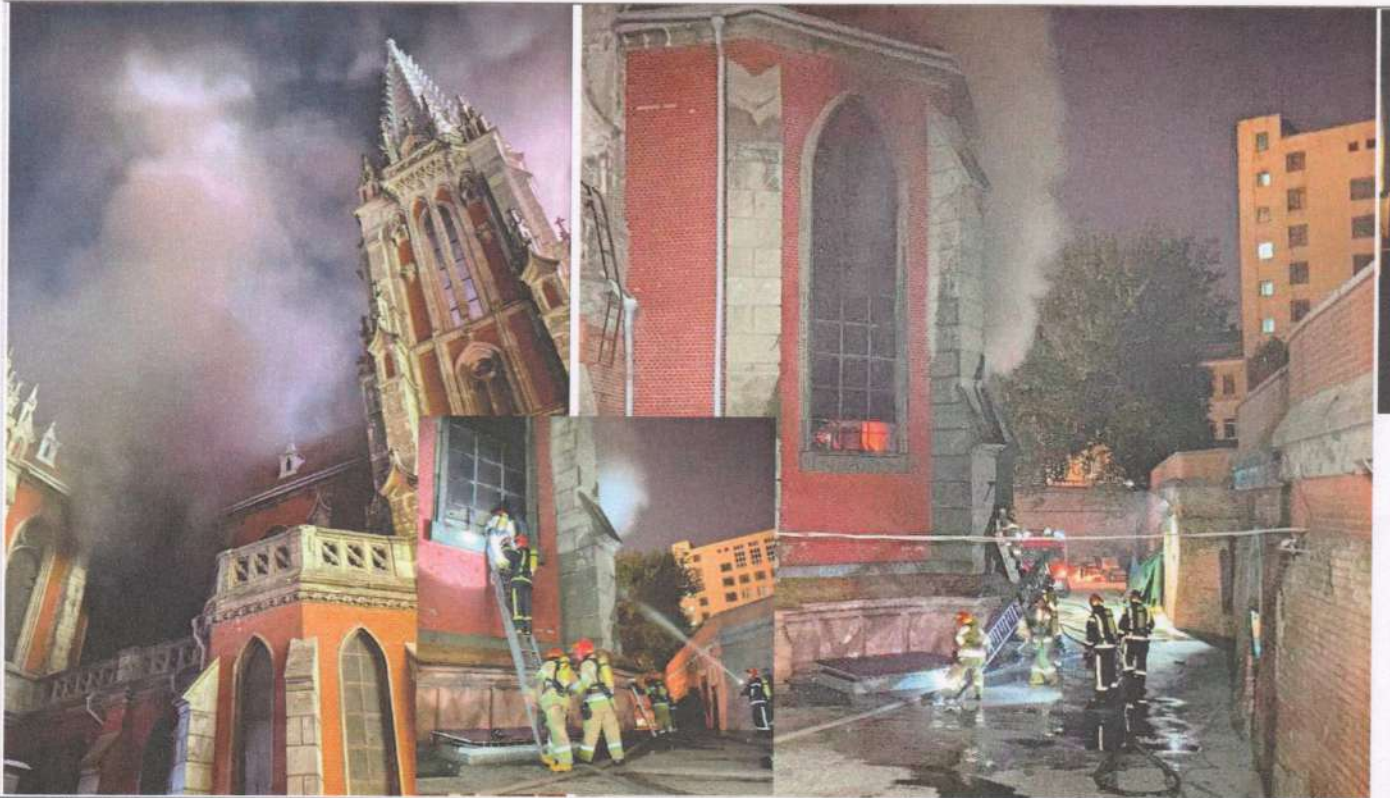

Фото 8. Те саме.

ДОДАТОК 7

Фотофіксація стану конструкцій до пожежі та після неї.

(за матеріалами Технічного звіту [1])

Кадри оперативної хроніки з місця пожежі від 03.09.2021 р.
 Сильне задимлення 2-го яруса базилики. Підпір повітря та рух димових газів через отвори склепіння на горіщі. Небезпека перекидання пожежі на горіще та покрівлю.
 Робота пожежних розрахунків зовні будівлі костелу, поблизу джерело займання у східній апсиді, в місці встановлення органу оприс #3503. Надлишки води при гасінні пожежі

Пожежа виникла на рівні 1-го яруса. Густих дим з вікон 2-го яруса південного трансепта та з рівня горіща костелу. Вертикальне розповсюдження фронту вогню будівлею через вільний доступ свіжого повітря до зони горіння та утворення тяги з перепадами тиску на висоті до 25 м.
 Відсутня можливість використання пожежної завіси сцени, димовидалення, пожежних перепон та ін. засобів локалізації та боротьби з вогнем через невідповідність будівлі вимогам I

Пошк
 вигляд д
 Внутр
 віконні р
 шибок (т
 віттарної

Робота пожежників в джерелі займання в осях І-К, 5-9, в місці встановлення органу оприс #3503. Парування та задимлення при гасінні пожежі водою. Надлишки води в приміщенні зали. Повне руйнування аерофонів та

Пошкодження дерев'яних конструкцій сцени та паркетної підлоги від вогню та води при гасінні пожежі. Задимлення, пара, сажа та кіптява у приміщеннях зали. Люстра центрального склепіння в місці свого

Пошкодження віконних заповнень східної апсиди. Загальний вигляд джерела пожежі зовні. Залишені вітражні вікна повністю зруйновані. Зовнішні стіни з армбаного скла деформовані. Відсутнє скління 3-го поверху (денне вікно), 11 шибок (східне), 6 (північне вікно) апсиди в місці встановлення органу

Джерело займання. Вид із глядацької зали на вівтарну апсиду в місці встановлення органу. Залишки декоративних панелей органу, фрагменти трактур, аерофонів та корпусу інструмента у вівтарній частині костелу. На передньому плані зруйнована від пожежі та падіння люстра

Північний трансепт (західний фасад) та галерея над північною навою. Вікна галереї 2-го яруса з нижніми слулками, що відкриваються та глухі вікна трансепта.
Пойкодження віконних шибок. Деформація металевих рам. Сліди кіптяви та сажі вздовж тріщин та шприн.

Південний трансепт (західний фасад). Недостатня жорсткість віконних вікон. Необхідно застосовувати прокати рам у єдину просторову каркасну навантаженість, зменшення переміщень.

Східна апсида костелу Св. Миколая з органом оприс #3503 до та після пожежі 03.09.2021 р. Всі дерев'яні та металеві аерофони і повітропроводи інструменту знищені вогнем. В зразках розплавлених зон займання, частки металів досягають (див. протоколи, дод. 12):

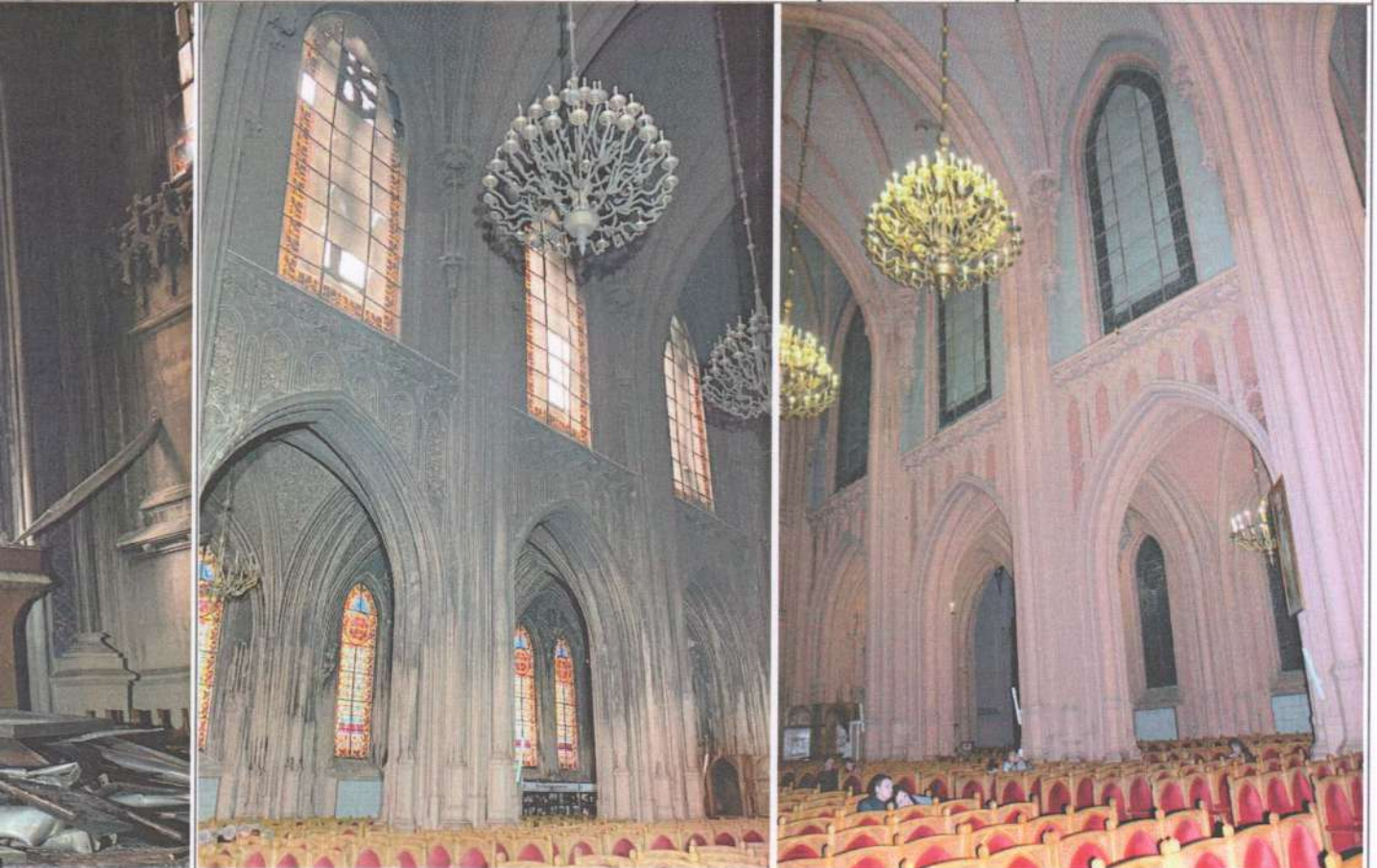
• у внутрішньому металі труб	цинк Zn~99,1032%, свинець Pb~0,7904%	($t_{\text{плавл.}} = 318+418^{\circ}\text{C}$)
• у зовнішньому металі труб	олово Sn~72,9982%, свинець Pb~26,9567%	($t_{\text{плавл.}} = 183+198^{\circ}\text{C}$)
• у металевому розплаві (шламі)	олово Sn~68,7025%, свинець Pb~31,2673%	($t_{\text{плавл.}} = 183+193^{\circ}\text{C}$)

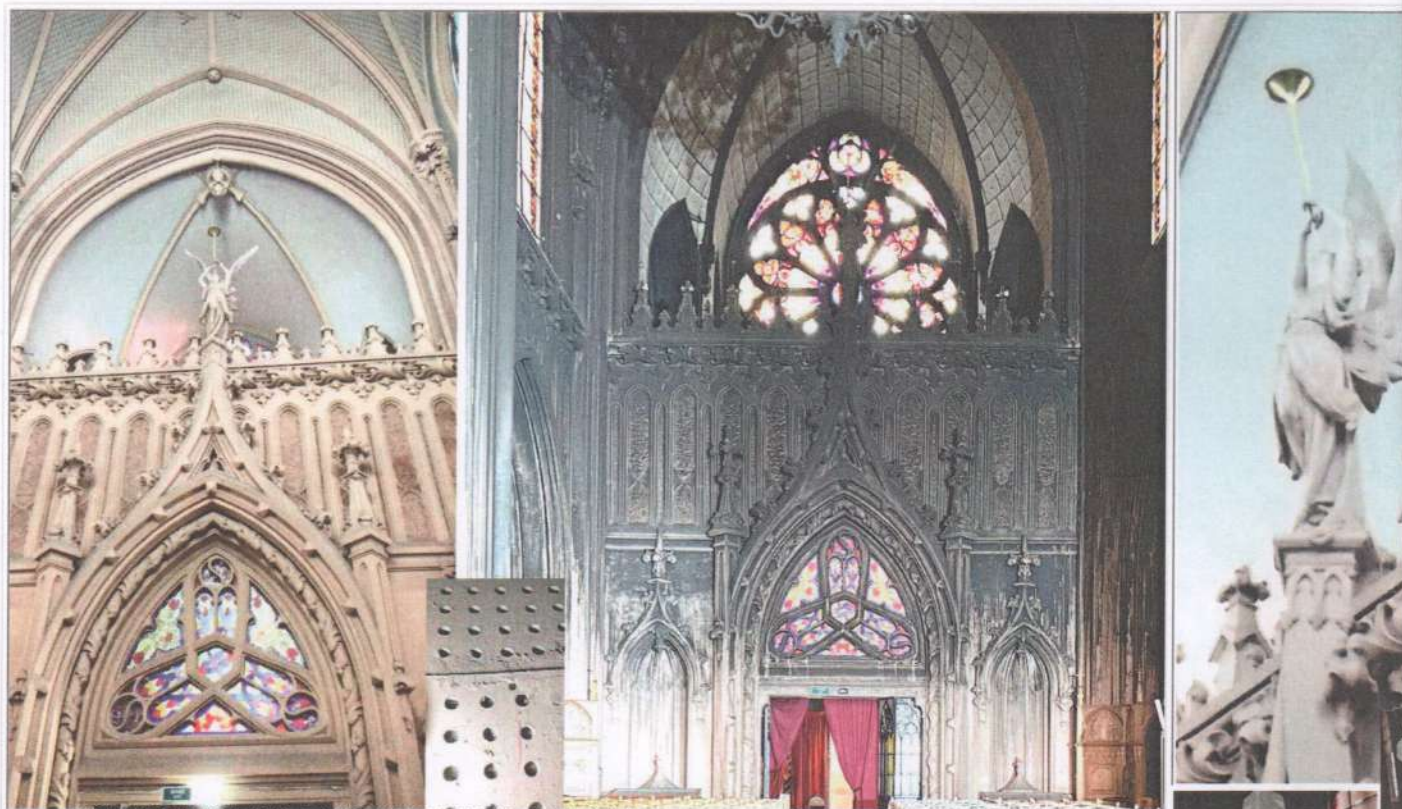

...до) та галерея. Вікна 2-го яруса центральної нави.
 ...рам з металевої стрічки (штрипса) з площини
 ...тний фасонний профіль або з'єднання роздільних
 ...структуру для спільного сприйняття вітрових
 ...деформації та пошкоджень скління

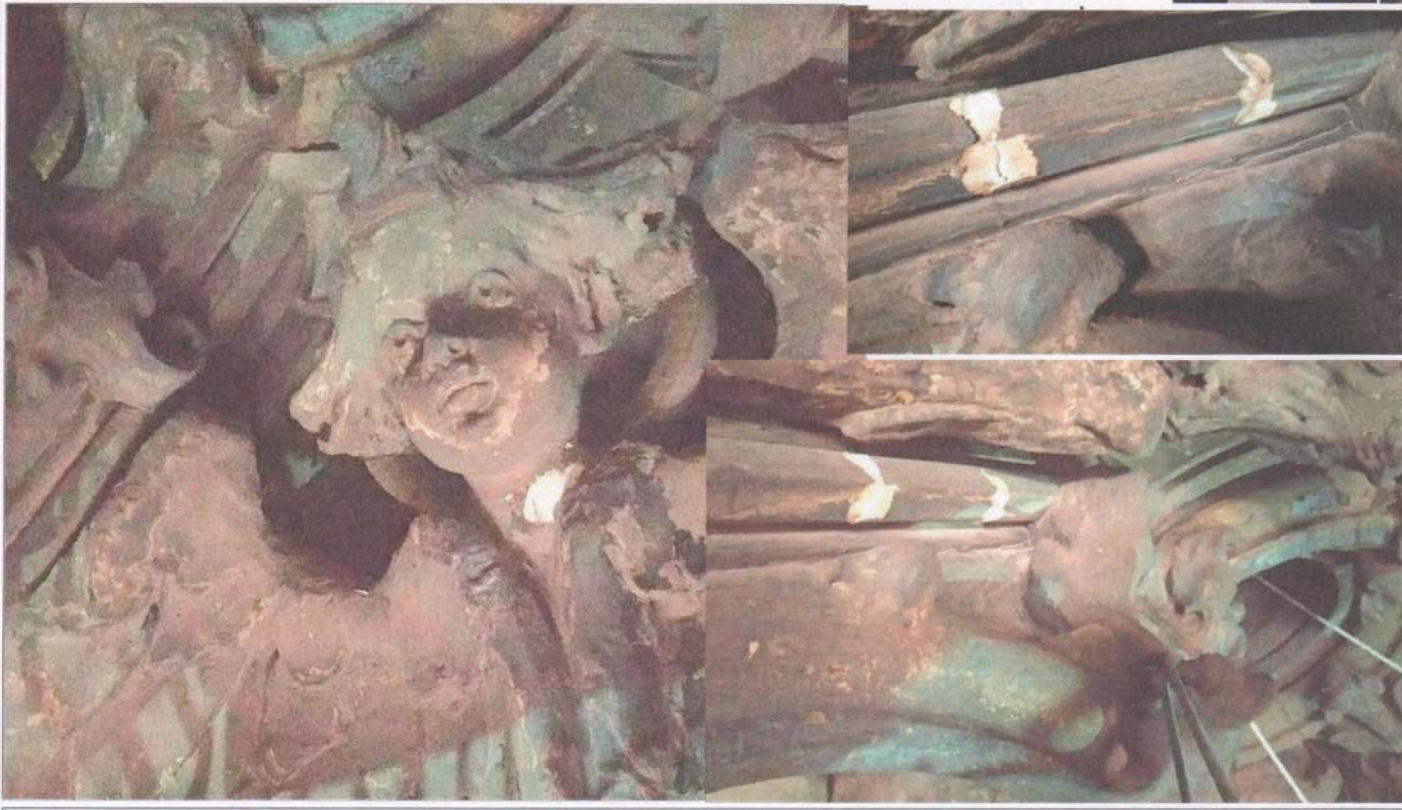
Південний трансепт. Західний фасад.
 Пошкодження вітражів та зовнішніх віконних
 заповнень. Шляхи живлення й вогню й руху повітря під
 час пожежі.
 Сліди термічного впливу, кіптяви та сажі на

...в, відібраних із
 ...С)
 ...С)
 Північна галерея до та південна галерея базиліки після пожежі. Зовнішній вигляд
 галерей та вікон 2-го яруса. Руїнування всіх віконних заповнень базиліки. Пошкодження
 металевих покриттів ліостр, інженерних мереж будівлі, опоряджувальних декоративних
 шарів стін, арок та склепінь. Забруднення поверхонь кіптявою і сажею. Утворення та
 накопичення внутрішніх структурних пошкоджень в опоряджувальних матеріалах через
 дегідратацію в язучих речовин (гіпс, цемент, вапно). Зниження міцності та фізико-

Балкон хорів знаходиться на відстані близько 40 м від джерела займання в апсиді. Вогневі пошкодження декоративних елементів балюстради, барельєфів та скульптурних композицій. Внутрішні тріщини, відколи, розшарування, втрата металевих деталей.

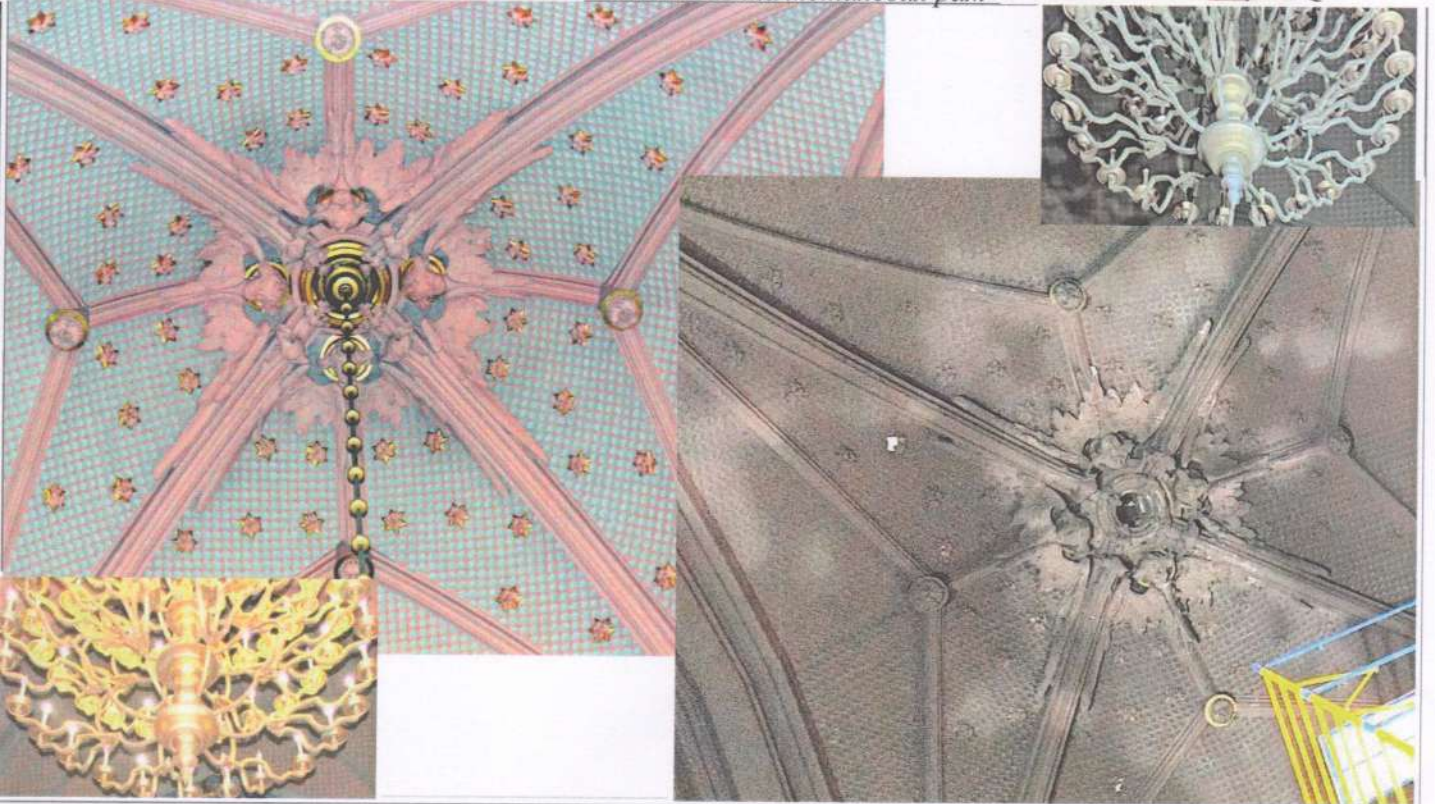

Стан конструкції центрального купола після пожежі. Розкриття швів нервюр, вигорання фарбованих та металізованих поверхонь внаслідок термічного ураження матеріалів та під дією води при гасінні пожежі.

Південний трансепт до та після пожежі.

Пошкодження внутрішніх вітражних віконних заповнень та металевих рам

Отвір купола (барабан) під дією вогню та гарячого повітря виступав в якості димоходу, що утворився внаслідок значного перепаду тисків по висоті і через який прямував потік розпечених газів та диму на горіще і покрівлю. Отвір Ø600 мм не був надійно перекритий протипожежною перепорою I-го ступеня

Місце падіння центральної люстри середохрестя на сходи дерев'яної сцени та конструкції надпідвального перекриття. Обрив металевого троса Ø10 мм ручної лебідки на горіщі. Руїнування різків каркасу, розкриття паяних швів трубок, стилізованих під свічки, вигорання декоративних металізованих покриттів.
Термічні пошкодження електропроводки ламп та металевих елементів

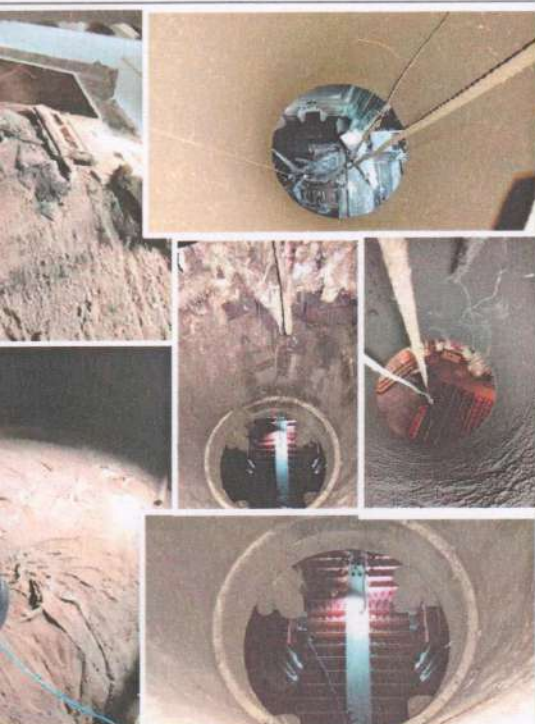
Обстеження склепіння. Розкриття утеплення і бетону куполів неруйнівний огляд поверхонь.
Центральні отвори поверхні циліндричних ба

Стан інженерних мереж будівлі. Корозія трубопроводів в підвалі. Системи вентиляції. Корозія решітка вентканалу в надпідвальному перекритті.

Силове електрообладнання в зоні пожежі (дук під підлогою). Зовнішня проводка системи сніго / криготанення на покрівлі галереї. Частина системи пожежного захисту будівлі (брандспойт на хорах,

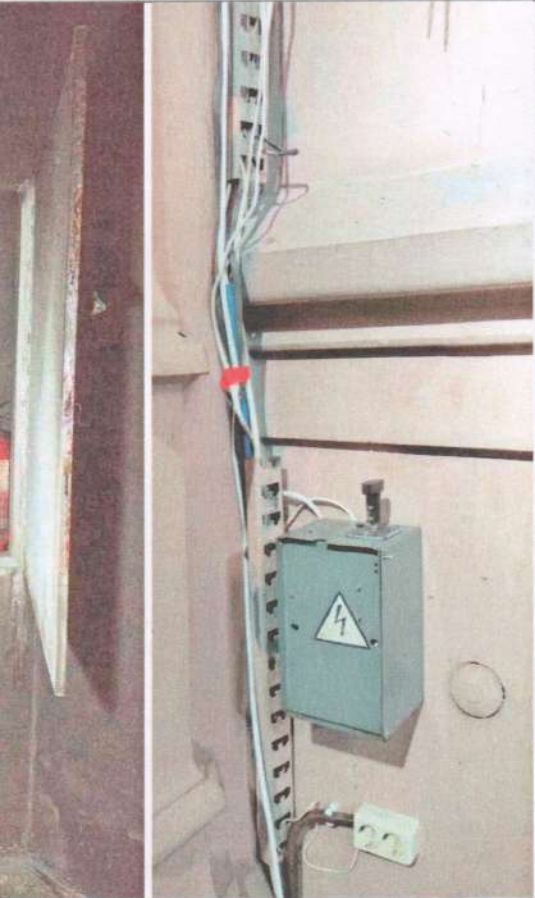
Елементи інженерного електропостачання будівлі. Пожежна шафа (вогнегасником) та Труби системи пожежної сигналізації

...в центрального наосу і трансепта.
...на вимірювання остаточної міцності
...ими методами. Вибірковий візуальний
...куполів Ø300 / Ø600 мм. Тріщини на
...абанів шириною до 0,3 мм на глибину

Приміщення горища. Прохідні галереї з площадками
вантажопідійомних лебідок на рівні металевих кроквяних ферм.
Виконання 3d-сканування периметра об'єкта для фіксації
деформації основних несучих і огорожувальних конструкцій.
Вигляд арочних і купольних склепінь базилики на горищі, під
шаром утеплювача

...них систем пожежного захисту та
...дівлі костелу.
...К з первісним засобом пожежогасіння
...омплектом рукавів з накінцівниками.
...ного водопроводу. Пожежна

Елементи внаслідок

Словова клітина
хорів. Розкриття
вертикальних тріщин на
спостережних маяках
стіл. Деформації будівлі
костелу тривають

маркування вантажопідійомних
пристроїв горища – незареєстрованих
ручних лебідок для обслуговування
системи освітлення. Паспорти
обладнання відсутні.
вантажопідійомність їх не встановлена

ДОДАТОК 8.

Фотофіксація стану внутрішніх конструкцій та оздоблення першого поверху і покрівлі.

Фото 1, 2. Перший поверх КСМ. Всі внутрішні поверхні базилики на висоті понад 4 м вкриті шаром продуктів горіння – сажі, попелу, вугілля та кіптяви, що складаються з органічних і неорганічних сполук, а також шелушіння та осипання оздоблення.

Фото 3. Те саме.

Фото 4. Те саме.

Фото 5. Те саме.

Фото 6. Те саме.

Фото 7. Те саме.

Фото 8. Те саме.

Фото 9, 10. Оздоблення поверхні всіх колон потріскалось, шелушиться та осипається. Місцями штукатурка та бетон потріщали та є випадання кусків тощо.

Фото 11. Те саме.

Фото 12. Те саме.

Фото 13. Те саме.

Фото 14. Те саме.

Фото 15. Те саме.

Фото 16. Те саме.

Фото 17, 18. Оздоблення поверхні всіх колон потріскалось, відшаровується та осипається. Місцями штукатурка та бетон потріщали та є випадання кусків бетону тощо.

Фото 19. Те саме.

Фото 20. Те саме.

Фото 21. Те саме.

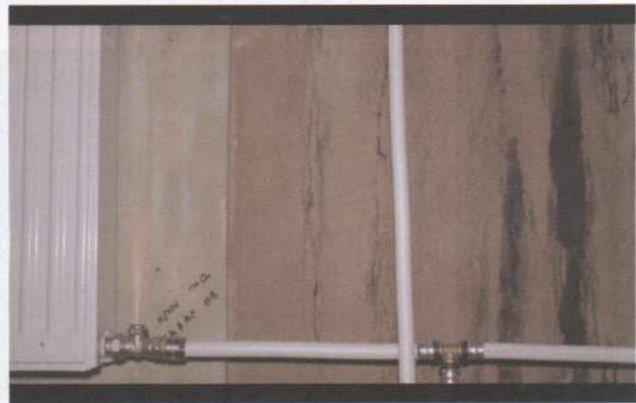

Фото 22. Те саме.

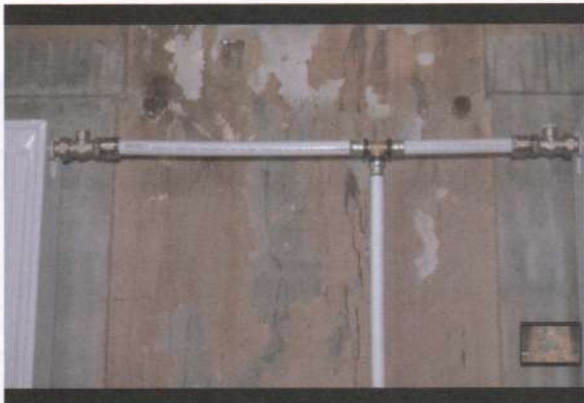

Фото 23. Те саме.

Фото 24. Те саме.

Фото 25. Те саме.

Фото 26. Те саме.

Фото 27. Те саме.

Фото 28. Те саме.

Фото 29, 30. Декоративні елементи мають пошкодження та потребують ремонту та реставрації.

Фото 31, 32. Працюють парафіяни-волонтери КСМ.

ДОДАТОК 9.

Фотофіксація стану конструкцій другого поверху КСМ. Січень 2023 р.

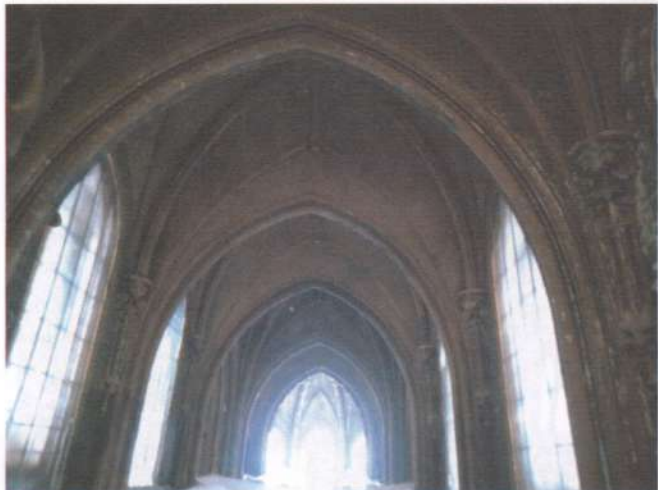

Фото 1.

Фото 2.

Фото 3.

Фото 4.

Фото 5, 6. Фотофіксація (фото 1-6) стану конструкцій другого поверху та даху нефу КСМ свідчить про повне руйнування оздоблення та необхідність термінового виконання відновлювально - реставраційних робіт всіх конструкцій та приведення їх стану в належний вигляд.

Фото 7, 8. Стан конструкцій сходов свідчить про необхідність їх освідчення, укріплення та реставрації відповідно до діючих норм ДБН. Особливої уваги потребують віконні конструкції та вітражі які необхідно їх повністю замінити, укріпити та/або реставрувати. Необхідна повна реставрація оздоблення.

Фото 9, 10. Покрівля балконів другого поверху, а особливо, його огородження з тріщинами та корозією бетону і арматури, потребують капітального ремонту та реставрації.

Фото 11. Те саме.

Фото 12. Те саме.

Фото 13, 14. Конструкції рам та скляних вітражів великої «троянди» мають тріщини і потребують особливої уваги та великих обсягів реставраційних робіт.

Фото 15, 16. Фотофіксація стану конструкцій другого поверху КСМ свідчить про повне руйнування оздоблення та необхідність термінового виконання відновлювально-реставраційних робіт всіх конструкцій та приведення їх стану в належний вигляд.

Фото 17. Те саме.

Фото 18. Те саме.

Фото 19. Те саме.

Фото 20. Те саме.

Фото 21. Те саме.

Фото 22. Те саме.

Фото 23. Те саме.

Фото 24, 25. Конструкції другого поверху. Перекриття стрілчатих вікон у найвищій (найслабшій) частині, можливо через дії динамічних навантажень при русі потягів метрополітену, мають тріщини, руйнуються і потребують підсилення.

Фото 26, 27. Конструкції другого поверху. Стан конструкцій вікон та їх оздоблення незадовільний і потребують повної реставрації.

ДОДАТОК 10.

Фотофіксація стану конструкцій балкону над головним входом в КСМ.

Фото 1, 2. Балкон. Корозія та руйнування бетону і арматури. небезпечне розкриття тріщин, відпадання кусків бетону в декоративному огороженні, опорних елементах та скульптурних конструкціях, «пятниста» поверхня оздоблення. В цілому руйнування та незадовільний стан, конструкцій. Необхідне термінове виконання ремонтних та реставраційних робіт.

Фото 3. Те саме.

Фото 4. Те саме.

Фото 5. Те саме.

Фото 6. Те саме.

Фото 7. Те саме.

Фото 8. Те саме.

Фото 9. Те саме.

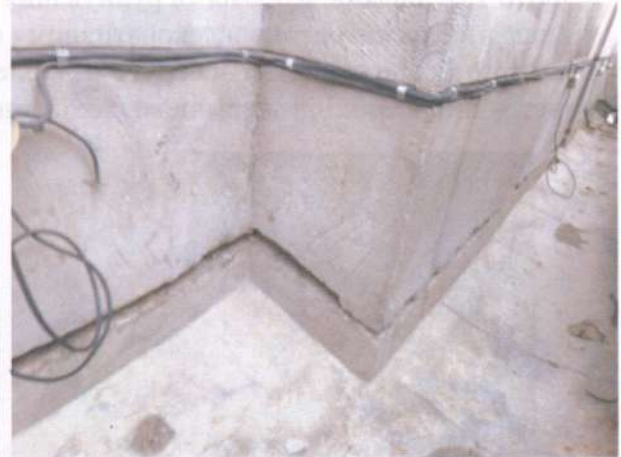

Фото 10. Те саме.

Фото 11. Те саме.

Фото 12, 13. В тріщинах скло вітража та каркас вікна над входом до храму. Величезне вітражне кругле вікно - «троянда» вже давно зазнає руйнувань та потребує негайних ремонтних та реставраційних робіт.

Фото 14. Те саме.

Фото 15. Те саме.

ДОДАТОК 11

Фотофіксація стану конструкцій інженерних мереж.

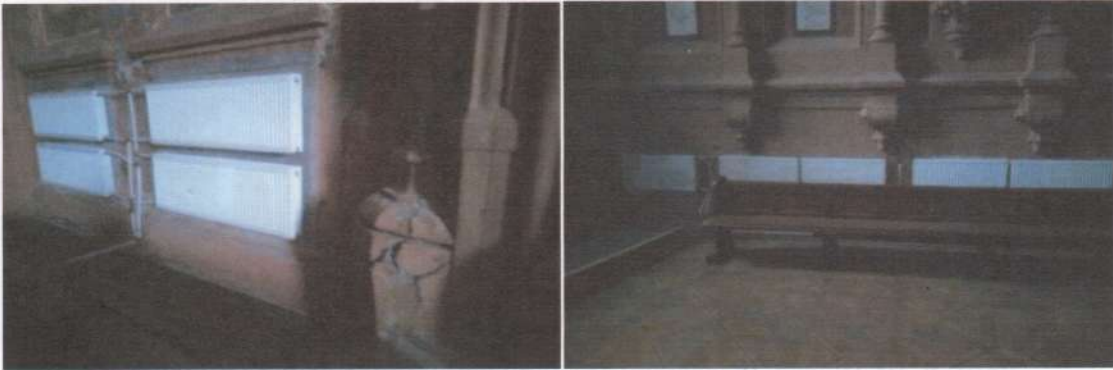

Фото 1, 2. Тимчасово встановлені системи опалення необхідно демонтувати та замінити на нові.

Фото 3. Те саме.

Фото 4. Те саме.

Фото 5, 6. Неefективні «старі» системи опалення необхідно замінити.

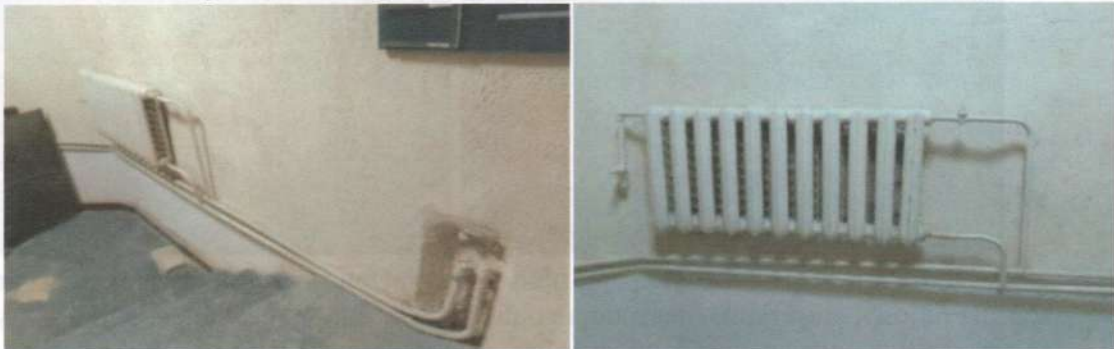

Фото 7. Те саме.

Фото 8. Те саме.

Фото 9, 10. Підвал. Інженерно-технічні системи потребують повної заміни.

Фото 11, 12. Підвал. Канали вентиляційних систем не працюють. Корозія арматури.

Фото 13. Те саме.

Фото 14, 15. Підвал. Технічні приміщення. При затіканні на протязі десятиліть корозія бетону, арматури, електропроводів, штукатурки та оздоблення. Штукатурка стін та оздоблення потріскались, обсипались, або покрилися цвілью.

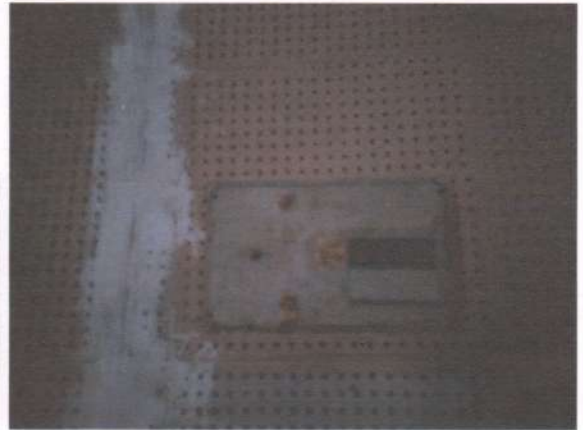

Фото 16,17. Електропроводка, вимикачі, розетки, інші прилади системи електропостачання потребують повної заміни.

Фото 18. Те саме.

Фото 19. Те саме.

Фото 20. Те саме.

ДОДАТОК 12.

Фотофіксація стану фасаду та конструкцій технічних приміщень КСМ.

Фото 1. Технічні приміщення. Фото фасаду та конструкцій допоміжних приміщень радянської забудови свідчить про необхідність значних ремонтно-відновлювальних робіт для забезпечення нормальних умов їх функціонування.

Фото 2,3. Технічні приміщення. Фото фасаду та конструкцій допоміжних приміщень радянської забудови свідчить про необхідність значних ремонтно-відновлювальних робіт для забезпечення нормальних умов їх функціонування.

Фото 4, 5. Технічні приміщення. Фасади допоміжних приміщень мають незадовільний вигляд: потріскалося, обсіпалося облицювання плиткою, вивалилися куски цегли та карнизів. Практично всю поверхню фасадів та карнизи необхідно замінити новим оздобленням, влаштувати нову покрівлю з напуском для захисту від дії природних чинників (опадів та морозу).

Фото 6. Те саме.

Фото 7. Те саме.

Фото 8, 9. Технічні приміщення. Руйнування фасадів обумовлене низькою якістю використаних матеріалів та відсутністю захисту від дії природних чинників.

Фото 10. Те саме.

Фото 11,12. Технічні приміщення. Затікання, цвіль, сталактити на стелі. «Нова» технологія водовідведення – підвісними лотками з середини. Корозія бетону та арматури плит перекриття. Корозія електропроводів, систем електропостачання, водопостачання та опалення.

Фото 13. Те саме.

Фото 14. Те саме.

Фото 15. Те саме.

Фото 16. Те саме.

Фото 17. Те саме.

Фото 18. Те саме.

Фото 19. Те саме.

Фото 20. Те саме.

Фото 21. Те саме.

Фото 22. Те саме.

